

Na osnovu članka 16. i 61. stavak (1), 64. i 71. stavak (1) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02 i 102/09), članka 14. stavak (1) i stavak (3) točka a), 56. i 57. Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 39/09) generalni ravnatelj Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine, donio je

PRAVILNIK

O PRUŽANJU ZEMALJSKIH USLUGA NA ZRAČNIM LUKAMA U BOSNI I HERCEGOVINI

POGLAVLJE I – OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet)

- (1) Ovim Pravilnikom utvrđuju se uvjeti koje treba da ispunjava pravno ili fizičko lice za dobijanje dozvole za pružanje zemaljskih usluga, uvjeti koje treba da ispunjava zračni prijevoznik za dobijanje dozvole za pružanje usluga za sopstvene potrebe da obavlja jednu ili više usluga pružanja zemaljskih usluga, vrste pružanja zemaljskih usluga koje se pružaju u zračnoj luci koja se koristi za komercijalni zračni promet, uvjeti pod kojima se izdaje, mijenja, ukida ili privremeno ukida dozvola za pružanje zemaljskih usluga i dozvola za samostalno obavljanje usluga, vrijeme na koje se ove dozvole izdaju, usluge kod kojih može da se ograniči broj njihovih pružatelja, uvjeti pod kojima pojedine usluge mogu da se izuzmu od samoopsluživanja, uvjeti pod kojima može da se ograniči broj pružatelja usluga, mjerila i postupak izbora pružatelja usluga i uvjeti pod kojima se ograničava broj zračnih prijevoznika koji imaju pravo na samoopsluživanje.
- (2) Ovim Pravilnikom propisuje se pružanje zemaljskih usluga u zračnim lukama na teritoriji Bosne i Hercegovine, koje su otvorene za komercijalni zračni prijevoz.
- (3) Popis zemaljskih usluga iz stavka 2. ovog članka sadržan je u Dodatku I ovog pravilnika i čini njegov sastavni dio.
- (4) Ovaj Pravilnik je u vezi sa primjenom članka 56. i 57. Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 39/09).

Članak 2.

(Definicije)

U smislu ovog Pravilnika, pojmovi koji se koriste, imaju sljedeće značenje:

- a) "zračna luka" označava unaprijed definirano područje na kopnu ili vodi (uključujući sve objekte, instalacije i opremu) namijenjeno za slijetanje, polijetanje i kretanje zrakoplova u bilo kojem dijelu ili cjelini;
- b) "ECAA sporazum" označava multilateralni sporazum između Europske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunjske, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih Nacija na Kosovu (sukladno Rezoluciji Vijeća sigurnosti UN 1244 od 10. lipnja 1999) o uspostavljanju zajedničkog europskog zrakoplovnog područja;
- c) "korisnik zračne luke" (*airport user*) označava fizičku ili pravnu osobu odgovornu za prijevoz putnika, pošte i/ili tereta zračnim putem od ili do dotične zračne luke;
- d) "pružatelj zemaljskih usluga" (*supplier of groundhandling services*) označava svaku fizičku ili pravnu osobu koja trećim stranama pruža jednu ili više kategorija zemaljskih usluga;
- e) "samostalno obavljanje usluga" (*self-handling*): označava situaciju u kojoj korisnik zračne luke izravno obavlja sam za sebe jednu ili više kategorija zemaljskih usluga i za pružanje takvih usluga ne zaključuje nikakav ugovor s trećom stranom; u smislu ove definicije korisnici zračne luke ne smatraju se između sebe trećim stranama ako:
 - 1) jedan od njih ima većinski udio u vlasništvu drugog, ili
 - 2) jedno te isto tijelo ima većinski udio u vlasništvu oba;
- f) "upravno tijelo zračne luke" (*managing body of the airport*): označava tijelo koje, pored drugih aktivnosti ili ne, prema nacionalnom zakonu ili propisima ima za cilj rukovođenje i upravljanje infrastrukturom zračne luke, te koordinaciju i nadzor djelatnosti različitih operatera u dotičnoj zračnoj luci ili sustavu zračnih luka;
- g) "zemaljske usluge" (*groundhandling services*): označavaju usluge koje se pružaju korisnicima zračne luke u zračnim lukama opisanim u Dodatku I ovog pravilnika;

POGLAVLJE II – PRUŽANJE ZEMALJSKIH USLUGA

Članak 3.

(Pružanje zemaljskih usluga)

(1) Zemaljske usluge iz članka 1. ovog pravilnika mogu pružati:

- a) upravno tijelo zračne luke,

b) korisnici zračne luke (samostalno obavljanje zemaljskih usluga),

c) pružatelji zemaljskih usluga.

(2) Odredbe članka 8. stavak (1) ovog pravilnika koje se odnose na kategorije usluga, osim onih spomenutih u članku 8. stavak (2), vrijede za sve zračne luke bez obzira na njihov obim prometa.

(3) Odredbe ovog pravilnika, koje se odnose na kategorije zemaljskih usluga, navedene u članku 8. stavak (2), primjenjuju se na sve zračne luke na teritoriji Bosne i Hercegovine čiji godišnji promet nije manji od milion putnika ili 25 000 tona tereta.

POGLAVLJE III – UPRAVNO TIJELO ZRAČNE LUKE

Članak 4.

(Upravno tijelo zračne luke)

(1) Kada zračnom lukom upravljaju dva ili više tijela, za potrebe ovog pravilnika svako od tih tijela smatrat će se dijelom upravog tijela zračne luke.

(2) Kada jedno tijelo upravlja s više zračnih luka, za potrebe ovog pravilnika svaka od tih zračnih luka smatrat će se izdvojenom cjelinom.

(3) Za osiguravanje provođenja odredaba ovog pravilnika, nadležno tijelo je BHDCA, sa nadležnostima koje su propisane ovim pravilnikom.

Članak 5.

(Razdvajanje računa)

(1) Kada upravno tijelo zračne luke, korisnik zračne luke ili pružatelj zemaljskih usluga pruža zemaljske usluge, mora potpuno razdvojiti račune (konta) za djelatnost zemaljskih usluga od računa za svoje druge djelatnosti, sukladno važećem komercijalnom praksom.

(2) Godišnje financijsko izvješće neovisnog ovlaštenog revizora mora sadržavati njegovu izjavu o tome da li je izvršeno razdvajanje računa (konta) iz stavka (1) ovog članka i, u slučaju kada upravno tijelo zračne luke pruža zemaljske usluge, da nema financijskih tokova između djelatnosti zemaljskih usluga i njegovih drugih djelatnosti.

(3) Razdvajanje računa (konta) iz stavka (1) ovog članka podrazumijeva razdvajanje svih prihoda i rashoda koji se odnose na pružene zemaljske usluge, od prihoda i rashoda drugih djelatnosti.

(4) Nepostojanje finansijskih tokova iz stavka (2) ovog članka podrazumijeva odsustvo prelijevanja novčanih sredstava između aktivnosti pruženih zemaljskih usluga i drugih aktivnosti.

(5) Izvješće revizora iz stavka (2) ovog članka podnosi se BHDCA u roku koji nije duži od 6 mjeseci od završetka prethodne finansijske godine.

POGLAVLJE IV – KOMITET KORISNIKA ZRAČNE LUKE

Članak 6.

(Komitet korisnika zračne luke)

(1) Komitet korisnika zračne luke mora biti formiran za svaku zračnu luku na koju se primjenjuju odredbe ovog pravilnika.

(2) Svi korisnici zračne luke imaju pravo biti u Komitetu ili, ako tako žele, mogu u njemu biti predstavljeni kroz organizaciju određenu za tu svrhu.

(3) Komitet korisnika zračne luke mora donijeti Poslovnik o radu Komiteta.

(4) Komitet korisnika zračne luke formirat će upravno tijelo zračne luke u roku od 3 (tri) mjeseca od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

POGLAVLJE V – PRUŽATELJI ZEMALJSKIH USLUGA

Članak 7.

(Slobodan pristup tržištu usluga zemaljskih usluga)

(1) Pružateljima zemaljskih usluga omogućit će se slobodan pristup tržištu radi pružanja jedne ili više zemaljskih usluga iz Dodatka I ovog pravilnika.

(2) Pružatelj zemaljskih usluga može biti pravna ili fizička osoba registrirana za pružanje zemaljskih usluga, s poslovnim sjedištem na teritoriji države potpisnice ECAA Sporazuma.

(3) Operator zračne luke dužan je da im omogući pružanje zemaljskih usluga pod uvjetima koji su određeni ovim pravilnikom.

(4) Iznimno od stavka (1) ovog članka, BHDCA može ograničiti broj pružatelja sljedećih kategorija zemaljskih usluga na:

- a) rukovanje prtljagom,
- b) rukovanje na stajanci,
- c) rukovanje gorivom i mazivom,
- d) rukovanje teretom i poštom u pogledu fizičkog rukovanja teretom i poštom, bilo pri dolasku, odlasku ili transferu između robnog terminala i zrakoplova.

(5) Pružanje zemaljskih usluga mora biti dopušteno najmanje jednom pružatelju zemaljskih usluga kojim direktno ili indirektno ne upravlja:

- a) upravno tijelo zračne luke;
- b) korisnik zračne luke koji je prevezao više od 25% putnika ili tereta na toj zračnoj luci u godini koja prethodi godini u kojoj su ti pružatelji odabrani;
- c) subjekat koji upravlja ili je kontroliran od subjekata iz točaka a) i b) ovog stavka.

(6) Kada je broj pružatelja zemaljskih usluga ograničen sukladno stavku (4) ovog članka, korisniku zračne luke, bez obzira kojim dijelom zračne luke se koristi, mora za svaku od kategorija zemaljskih usluga podvrgnutih ograničenju biti omogućen efektivan izbor između najmanje dva pružatelja zemaljskih usluga pod uvjetima iz stavka (4) i (5) ovog članka.

(7) Ukoliko se broj pružatelja zemaljskih usluga ograniči sukladno stavku (4) ovog članka, o toj odluci bit će obavješteno upravno tijelo zračne luke, a odluka će biti objavljena na internet stranici zračne luke na koju se odluka o ograničenju odnosi te će biti dostupna svim zainteresiranim korisnicima zračne luke.

Članak 8.

(Samostalno obavljanje zemaljskih usluga)

(1) Korisnik zračne luke može obavljati sam za sebe jednu ili više kategorija zemaljskih usluga, a sukladno članku 1. ovog pravilnika.

(2) Iznimno od stavka (1) ovog članka, na zračnim lukama čiji godišnji promet nije manji od milion putnika ili 25 000 tona tereta, na zahtjev upravnog tijela zračne luke BHDCA može ograničiti broj korisnika zračne luke koji žele samostalno obavljati sljedeće kategorije zemaljskih usluga, ali taj broj ne može biti ograničen na manje od dva korisnika zračne luke:

- a) rukovanje prtljagom,
- b) rukovanje na stajanci,

c) rukovanje gorivom i mazivom,

d) rukovanje teretom i poštom u pogledu fizičkog rukovanja teretom i poštom pri dolasku, odlasku ili transferu između robnog terminala i zrakoplova.

(3) Zahtjev iz stavka (2) ovog članka mora sadržavati:

a) naznaku za koju od kategorija iz stavka (2) ovog pravilnika se traži ograničenje,

b) razloge kojima se to ograničenje opravdava, te

c) plan odgovarajućih mjera za prevladavanje navedenih razloga za ograničenje.

(4) Ograničenje iz stavka (2) ovog članka ne smije:

a) nepotrebno narušavati ciljeve ovog pravilnika,

b) narušavati načelo tržišnog takmičenja između pružatelja zemaljskih usluga i/ili korisnika zračne luke koji samostalno obavljaju zemaljske usluge i

c) primjenjivati se u obimu većem nego što je potrebno.

(5) Ukoliko se broj korisnika zračne luke koji žele samostalno obavljati zemaljske usluge ograniči sukladno stavku (2) ovog članka, samostalno obavljanje odgovarajućih zemaljskih usluga bit će dopušteno sukladno članku 13. ovog pravilnika onim korisnicima zračne luke koji su u prethodnoj kalendarskoj godini prevezli najveći broj putnika na/sa zračne luke na kojoj žele organizirati samostalno obavljanje zemaljskih usluga.

(6) BHDCA može bilo kad, ali u svakom slučaju svake tri godine, ponovno ispitati listu odobrenih korisnika zračne luke koji samostalno obavljaju zemaljske usluge na temelju kriterija broja prevezenih putnika u prethodnoj kalendarskoj godini. Ako ponovno ispitivanje liste pokaže da postoji novi zainteresirani korisnik zračne luke koji želi samostalno obavljati zemaljske usluge sa većim brojem prevezenih putnika, tada će, najkasnije šest mjeseci nakon ispitivanja liste, već odobreni korisnik zračne luke koji samostalno obavlja zemaljske usluge sa najmanjim brojem prevezenih putnika, biti zamijenjen tim novim korisnikom zračne luke koji želi samostalno obavljati zemaljske usluge.

(7) Ukoliko se broj korisnika zračne luke koji žele samostalno obavljati zemaljske usluge ograniči sukladno stavku (2) ovog članka, o toj odluci bit će obavješteno upravno tijelo zračne luke, a odluka će biti objavljena na internet stranici zračne luke na koju se odluka o ograničenju odnosi, te će biti dostupna svim zainteresiranim korisnicima zračne luke.

(8) Protiv odluke BHDCA iz stavka (2) ovog članka, koja je konačna u upravnom postupku, može se pokrenuti upravni spor.

Članak 9.

(Centralizirana infrastruktura)

(1) Centraliziranom infrastrukturom koja se koristi za pružanje zemaljskih usluga, čija kompleksnost, troškovi ili utjecaj na okoliš ne dopuštaju podjelu ili dupliranje, kao što su sustavi za sortiranje prtljage, odmrzavanje, pročišćavanje vode i distribuciju goriva, upravlja upravno tijelo zračne luke ili drugo tijelo koje BHDCA odredi da može upravljati tom infrastrukturom.

(2) Osim centralizirane infrastrukture iz stavka (1) ovog članka, i drugi objekti zračne luke mogu se proglasiti centraliziranom infrastrukturom, imajući na umu postojeća ograničenja raspoloživog prostora i kapaciteta na toj zračnoj luci.

(3) Zahtjev za proglašavanjem određene infrastrukture na zračnoj luci centraliziranom, BHDCA-u podnosi tijelo koje upravlja tom infrastrukturom.

(4) Zahtjev iz stavka (3) ovog članka mora sadržavati:

- a) naziv i namjenu infrastrukture za koju se traži da bude proglašena centraliziranom,
- b) specifična ograničenja raspoloživog prostora ili kapaciteta kojima se taj zahtjev opravdava, te
- c) izrađen plan odgovarajućih mjera za prevladavanje tih ograničenja kojima se zahtjev opravdava, kada je to moguće.

(5) Odluku o proglašavanju određene infrastrukture na zračnoj luci centraliziranom donosi BHDCA.

(6) Odluka iz stavka (5) ovog članka ne smije:

- a) nepotrebno narušavati ciljeve ovog pravilnika,
- b) narušavati načelo tržišnog takmičenja između pružatelja zemaljskih usluga i/ili korisnika zračne luke koji samostalno obavljaju zemaljske usluge i
- c) primjenjivati se u obimu većem nego što je potrebno.

(7) O odluci o proglašavanju određene infrastrukture na zračnoj luci centraliziranom bit će obavješteno upravno tijelo zračne luke, a odluka će biti objavljena na internet stranici zračne luke na koju se odluka odnosi, te će biti dostupna svim zainteresiranim pružateljima zemaljskih usluga i korisnicima zračne luke.

(8) Upravno tijelo zračne luke ili tijelo koje upravlja centraliziranom infrastrukturom, obavezni su osigurati slobodan pristup centraliziranoj infrastrukturi, te transparentno, objektivno i nediskriminirajuće korištenje te infrastrukture svim pružateljima zemaljskih usluga i svim korisnicima zračne luke koji samostalno obavljaju zemaljske usluge, unutar ograničenja propisanih ovim pravilnikom.

POGLAVLJE VI – IZUZEĆA

Članak 10.

(Izuzeća)

(1) Zbog specifičnih ograničenja raspoloživog prostora ili kapaciteta, koja posebno proizlaze iz zagušenosti i stupnja iskorištenosti prostora, upravno tijelo zračne luke može pisanim putem zatražiti od BHDCA da:

a) ograniči broj pružatelja jedne ili više kategorija onih zemaljskih usluga koje nisu navedene u članku 7. stavak (2) ovog pravilnika. U tom slučaju primjenjivat će se odredbe članka 7. stavak (3) i (4) ovog pravilnika,

b) ograniči obavljanje jedne ili više zemaljskih usluga iz članka 7. stavak (3) ovog pravilnika na samo jednog pružatelja zemaljskih usluga,

c) ograniči broj korisnika zračne luke koji samostalno obavljaju zemaljske usluge za obavljanje kategorija onih zemaljskih usluga koje nisu navedene u članku 8. stavak (2) ovog pravilnika, na dva korisnika zračne luke. U tom slučaju primjenjivat će se odredbe članka 8. stavak (5) ovog pravilnika.

d) zabrani samostalno obavljanje zemaljskih usluga ili ga ograniči na jednog korisnika zračne luke, za usluge iz članka 8. stavak (2) ovog pravilnika.

(2) BHDCA može odobriti zahtjev za izuzeće iz stava (1) ovog članka.

(3) Za svako izuzeće iz stavka (1) ovog članka:

a) mora biti naznačeno za koju je kategoriju zemaljskih usluga odobreno,

b) moraju biti navedena specifična ograničenja raspoloživog prostora ili kapaciteta kojima se to izuzeće opravdava, te

c) mora biti izrađen plan odgovarajućih mjera za prevladavanje ograničenja.

(4) Izuzeća iz stavka (2) ovog članka ne smiju:

a) nepotrebno narušavati ciljeve ovog pravilnika,

b) narušavati načelo tržišnog takmičenja između pružatelja zemaljskih usluga i/ili korisnika zračne luke koji samostalno obavljaju zemaljske usluge i

c) primjenjivati se u obimu većem nego što je potrebno.

(5) Izuzeća za slučajeve iz stavka (1) točaka a), c) i d) ovog članka ne smiju trajati duže od tri godine. Ako se pojavi novi zahtjev za izuzećem osnovan na drugim razlozima u odnosu na prethodni zahtjev BHDCA mora, najkasnije tri mjeseca prije isteka roka na koje je izuzeće odobreno, odlučiti o novom zahtjevu, te postupati sukladno odredbama ovog članka.

(6) Izuzeća za slučaj iz stavka (1) točke b) ovog članka ne smiju trajati duže od dvije godine.

(7) O odluci o izuzeću iz stavka (2) ovog članka bit će obavješteno upravno tijelo zračne luke, a odluka će biti objavljena na internet stranici zračne luke na koju se izuzeće odnosi, te će biti dostupna svim zainteresiranim pružateljima zemaljskih usluga i korisnicima zračne luke.

POGLAVLJE VII – ODABIR PRUŽATELJA ZEMALJSKIH USLUGA

Članak 11.

(Odabir pružatelja zemaljskih usluga)

(1) Kada je broj pružatelja zemaljskih usluga ograničen na osnovu članka 7. stavak (3) i članka 10. ovog pravilnika, pružatelji zemaljskih usluga biraju se na osnovu javnog poziva koji se objavljuje u barem jednim dnevnim novinama u Bosni i Hercegovini i Službenom glasniku Bosne i Hercegovine. Svaki pružatelj zemaljskih usluga koji je registriran za pružanje zemaljskih usluga, s poslovnim sjedištem na teritoriji države potpisnice ECAA Sporazuma može se prijaviti na javni poziv.

(2) Raspisivanje i provođenje postupka javnog poziva, te odabir pružatelja zemaljskih usluga obavlja upravno tijelo zračne luke nakon konsultacija s Komitetom korisnika zračne luke, pod uvjetom da upravno tijelo zračne luke:

- a) ne pruža istovjetne kategorije zemaljskih usluga,
- b) nema direktnu ili indirektnu kontrolu nad bilo kojim pružateljem takvih usluga i
- c) nema vlasnički udio kod tih pružatelja zemaljskih usluga.

(3) Ukoliko nisu ispunjeni uvjeti iz stavka (2) točaka a), b) i c) ovog članka, BHDCA utvrđuje uvjete javnog poziva i kriterije odabira nakon konsultacija sa Komitetom korisnika zračne luke, raspisuje javni poziv, prikuplja ponude i obavlja odabir pružatelja zemaljskih usluga iz stavka (1) ovog članka nakon konsultacija s Komitetom korisnika zračne luke i upravnim tijelom zračne luke.

(4) Javni poziv mora biti raspisan najkasnije dva mjeseca nakon što zračna luka dostigne razinu iz članka 1. stavak (3) ovog Pravilnika.

(5) Kriteriji odabira moraju biti odgovarajući, objektivni, transparentni i nediskriminirajući i između ostalog moraju uključivati standardne i tehničke specifikacije koje su utvrđene za tu zračnu luku.

(6) Nakon utvrđivanja kriterija odabira, objavljuje se javni poziv koji sadrži minimalno:

- a) kategorije usluga za koje se objavljuje javni poziv,
- b) uvjete kojima mora udovoljavati pružatelj zemaljskih usluga, a koji se odnose na:
 - 1) zadovoljavajuće iskustvo,
 - 2) stabilnu finansijsku situaciju,
 - 3) odgovarajuću organizaciju,
 - 4) dovoljno pokriće osiguranja odgovornosti iz djelatnosti,
 - 5) zaštitu i sigurnost uređaja, zrakoplova, opreme i osoblja,
 - 6) zaštitu okoliša i
 - 7) udovoljavanje odgovarajućim propisima s područja socijalne politike.
- c) razdoblje na koje će pružatelj zemaljskih usluga biti odabran,
- d) kriterije odabira,
- e) rok za podnošenje ponuda,
- f) rok za donošenje odluke o biraju, i
- g) uputu o pravnom lijeku.

(7) Pružatelji zemaljskih usluga biraju se na rok od najviše sedam godina.

(8) Protiv odluke o izboru pružatelja zemaljskih usluga iz stavka (2) i (3) ovog članka, nezadovoljna stranka može uputiti žalbu BHDCA u roku od 15 dana od dana prijema odluke o izboru. BHDCA odlučuje o žalbi. Protiv odluke BHDCA, koja je konačna u upravnom postupku, može se pokrenuti upravni spor.

(9) Zemaljske usluge može pružati i samo upravno tijelo zračne luke, a da se za to ne provede postupak utvrđen odredbama ovog članka, ako je upravno tijelo zračne luke jedan od pružatelja tih zemaljskih usluga. Upravno tijelo zračne luke može bez provođenja postupka utvrđenog odredbama ovog članka, za pružanje zemaljskih usluga u toj zračnoj luci ovlastiti neku drugu pravnu osobu pod uvjetom da:

a) upravno tijelo zračne luke ima direktnu ili indirektnu kontrolu nad tom pravnom osobom ili

b) ta pravna osoba ima direktnu ili indirektnu kontrolu nad upravnim tijelom zračne luke.

(10) Ako pružatelj zemaljskih usluga prestane obavljati te aktivnosti prije isteka roka na koje je odabran, provest će se postupak za odabir novoga pružatelja zemaljskih usluga sukladno odredbama ovog članka. BHDCA može, na prijedlog upravnog tijela zračne luke, zahtijevati od

pružatelja zemaljskih usluga da osigura kontinuitet pružanja zemaljskih usluga na potrebno razdoblje, u slučaju da se taj pružatelj zemaljskih usluga odluči povući s tržišta.

(11) Komitet korisnika zračne luke mora biti obavješten o rezultatu postupka javnog poziva iz ovog članka.

Članak 12.

(Odobrenje)

(1) Za kategorije zemaljskih usluga za koje broj pružatelja zemaljskih usluga nije ograničen, kao i za samostalno obavljanje zemaljskih usluga sukladno članku 8. ovog pravilnika, pružatelj zemaljskih usluga i korisnik zračne luke koji samostalno obavlja zemaljske usluge, ako su registrirani za pružanje zemaljskih usluga, može započeti s obavljanjem tih usluga nakon što dobije odobrenje od BHDCA.

(2) Odobrenje iz stavka (1) ovog članka izdaje se na pisani zahtjev pružatelja zemaljskih usluga ili korisnika zračne luke koji želi samostalno obavljati zemaljske usluge. Kriteriji za to odobrenje moraju se odnositi na standardne i tehničke specifikacije koji su utvrđeni za tu zračnu luku, zadovoljavajuće iskustvo, stabilnu financijsku situaciju, odgovarajuću organizaciju, dovoljno pokriće osiguranja odgovornosti iz djelatnosti, na zaštitu i sigurnost uređaja, zrakoplova, opreme i osoblja, na zaštitu okoliša i udovoljavanje odgovarajućim propisima s područja socijalne politike.

(3) Kriteriji iz stavka (2) ovog članka moraju udovoljavati sljedećim načelima:

a) moraju se primijeniti na nediskriminirajući način na različite pružatelje zemaljskih usluga i korisnike zračne luke koji samostalno obavljaju zemaljske usluge,

b) moraju odražavati cilj kojemu su namijenjeni,

c) ne smiju u praksi ograničiti pristup tržištu ili slobodu samostalnog obavljanja zemaljskih usluga ispod razine propisane odredbama ovog pravilnika.

(4) BHDCA će, najkasnije tri mjeseca nakon stupanja na snagu ovog pravilnika, detaljnije definirati kriterije iz stavka (2) ovog članka na odgovarajući način za zračne luke na koje se primjenjuju odredbe ovog pravilnika. Ti kriteriji moraju biti dostupni.

(5) Zainteresirana stranka bit će na zahtjev obavještena o proceduri za dobivanje odobrenja.

(6) Odobrenje može biti uskraćeno ili ukinuto jedino ako pružatelj zemaljskih usluga ili korisnik zračne luke koji samostalno obavlja zemaljske usluge vlastitim postupcima ne udovoljava kriterijima iz stavka (2) ovog članka. Razlozi za uskraćivanje ili ukidanje odobrenja moraju se saopštiti pružatelju zemaljskih usluga ili korisniku zračne luke koji samostalno obavlja zemaljske usluge.

(7) O davanju odobrenja, odnosno o uskraćivanju ili ukidanju odobrenja bit će obavješteno i upravno tijelo zračne luke.

(8) Svaka strana koja ima pravni interes može uložiti prigovor na kriterije iz stavka (2) ovog članka koje definira BHDCA. O prigovoru odlučuje generalni ravnatelj BHDCA.

(9) Svaka strana koja ima pravni interes može, u roku od 15 dana od dana prijema odluke o davanju odobrenja, odnosno o uskraćivanju ili ukidanju odobrenja, protiv te odluke pokrenuti upravni spor.

POGLAVLJE VIII – KONSULTACIJE

Članak 13.

(Konsultacije)

(1) Postupak konsultacija u vezi s primjenom ovog pravilnika provodit će se između upravnog tijela zračne luke, Komiteta korisnika zračne luke i pružatelja zemaljskih usluga. Konsultacije će se, između ostalog, odnositi na cijene onih zemaljskih usluga za koje su odobrena izuzeća iz članka 10. stavak (1) točka b) ovog pravilnika, kao i na organizaciju pružanja tih usluga. Konsultacije će se provoditi najmanje jednom godišnje.

(2) Svaki subjekat iz stavka (1) ovog članka može uložiti prigovor BHDCA ukoliko smatra da su mu kao rezultat konsultacija povrijeđena prava ili da će doći do narušavanja ciljeva ovog pravilnika.

(3) O prigovoru iz stavka (2) ovog članka odlučuje generalni ravnatelj BHDCA.

Članak 14.

(Pravila ponašanja)

(1) BHDCA može, po potrebi, na zahtjev upravnog tijela zračne luke:

a) zabraniti pružatelju zemaljskih usluga ili korisniku zračne luke pružanje ili samostalno obavljanje zemaljskih usluga ako taj pružatelj zemaljskih usluga ili korisnik zračne luke ne poštuje pravila koja su mu postavljena kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje zračne luke;

b) posebice zatražiti od pružatelja zemaljskih usluga na zračnoj luci da na pošten i nediskriminirajući način sudjeluje u vršenju obveze obavljanja javne usluge, kako je propisano nacionalnim zakonom ili pravilima, uključujući i obvezu da osigura neprekidno pružanje usluga.

(2) Pravila iz stavka (1) ovog članka moraju biti sukladni sljedećim načelima:

a) moraju se primjenjivati na nediskriminirajući način na različite pružatelje zemaljskih usluga i korisnike zračne luke;

b) moraju biti vezana uz cilj koji se namjerava postići;

c) ne smiju u praksi ograničavati pristup na tržište ili slobodu samostalnog obavljanja usluga na razinu ispod one predviđene ovim pravilnikom.

(3) Protiv odluke BHDCA može se pokrenuti upravni spor.

Članak 15.

(Pristup infrastrukturi)

(1) Pružatelji zemaljskih usluga i korisnici zračne luke koji samostalno obavljaju zemaljske usluge moraju imati pristup infrastrukturi zračne luke u mjeri koja je potrebna za obavljanje njihovih djelatnosti. Ako upravno tijelo zračne luke ili, kada je to prikladno, tijelo javne vlasti ili drugo tijelo koje ima kontrolu nad upravnim tijelom zračne luke, postavlja uvjete glede tog pristupa, ti uvjeti moraju biti odgovarajući, objektivni, transparentni i nediskriminirajući.

(2) Prostor za pružanje zemaljskih usluga na zračnoj luci mora biti dostupan svim na toj zračnoj luci ovlaštenim pružateljima zemaljskih usluga i korisnicima zračne luke koji samostalno obavljaju zemaljske usluge, u opsegu potrebnom za ostvarenje njihovih prava, i da bude omogućeno pošteno i djelotvorno tržišno takmičenje utemeljeno na odgovarajućim, objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim pravilima i kriterijima.

(3) Upravno tijelo zračne luke može odrediti taksu za pristup infrastrukturi zračne luke prema odgovarajućim, objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima.

(4) Pružatelj zemaljskih usluga ili korisnik zračne luke koji samostalno obavlja zemaljske usluge, a kojem je na osnovu primijenjenih uvjeta pristupa infrastrukturi iz stavka (1) do (3) ovog članka povrijeđeno pravo pristupa infrastrukturi zračne luke, može uložiti žalbu BHDCA u roku od 15 dana od povrede tog prava.

POGLAVLJE IX – UZAJAMNOST

Članak 16.

(Uzajamnost)

(1) BHDCA može potpuno ili djelimično da obustavi ispunjenje obveza koje proizilaze iz ovog pravilnika ako raspolaže saznanjima da strana država pravno ili faktički nije odobrila pružateljima usluga zemaljskog opsluživanja iz Bosne i Hercegovine ili korisnicima zračne luke koji samostalno obavljaju zemaljske usluge:

- a) isti tretman koji imaju pružatelji zemaljskih usluga i korisnici zračne luke koji samostalno obavljaju zemaljske usluge tih zemalja u Bosni i Hercegovini,
- b) isti tretman koji imaju pružatelji zemaljskih usluga i korisnici zračne luke koji samostalno obavljaju zemaljske usluge s poslovnim sjedištem u toj državi,
- c) isti tretman koji imaju pružatelji zemaljskih usluga i korisnici zračne luke koji samostalno obavljaju zemaljske usluge iz trećih država.

(2) Trećom državom iz stavka (1) ovog članka smatra se država koja nije potpisnica ECAA Sporazuma.

(3) Ukoliko BHDCA ima saznanja da neka država potpisnica ECAA Sporazuma postupa protivno stavku (1) ovog članka, BHDCA o tome obavještava Zajednički komitet ECAA Sporazuma.

(4) Tek ako postupak pred Zajedničkim komitetom ECAA Sporazuma završi bez rješenja, BHDCA može u potpunosti ili djelimično obustaviti ispunjenje obveza koje proizlaze iz primjene ovog pravilnika prema pružateljima zemaljskih usluga i korisnicima zračne luke koji samostalno obavljaju zemaljske usluge iz te države.

POGLAVLJE X – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 17.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine".

Broj: 1-3-02-59-5/11

Banja Luka, 05.02.2013. godine

GENERALNI RAVNATELJ

Đorđe Ratkovića, v.r.

DODATAK I

POPIS ZEMALJSKIH USLUGA

1. Zemaljska administracija i nadzor obuhvaćaju:

1.1. usluge predstavljanja i veze s lokalnim vlastima ili bilo kojim drugim tijelom, isplate u ime korisnika zračne luke i osiguravanje uredskog prostora njegovim predstavnicima;

1.2. nadzor ukrcaja, slanje i primanja poruka i telekomunikacije;

1.3. rukovanje, pohrana i upravljanje sredstvima za utovar;

1.4. sve ostale usluge nadzora prije, tijekom i nakon leta, te sve ostale administrativne usluge po zahtjevu korisnika zračne luke.

2. Rukovanje putnicima obuhvaća sve vrste pomoći pri dolasku, odlasku, transferu ili tranzitu putnika, uključujući pregled karata i putnih isprava, registraciju prtljage i njezin prijenos do prostora za razvrstavanje.

3. Rukovanje prtljagom obuhvaća rukovanje prtljagom u prostoru za razvrstavanje, razvrstavanje prtljage, pripremu za odlazak, utovar i istovar iz sredstava namijenjenih prijevozu od zrakoplova do prostora za razvrstavanje i obratno, te transport prtljage iz prostora za razvrstavanje do prostora za podizanje prtljage.

4. Rukovanje teretom i poštom obuhvaća:

4.1. za teret: fizičko rukovanje pri izvozu, transferu i uvozu tereta, rukovanje dokumentacijom tereta; carinski postupci i provedba svih zaštitnih postupaka prema dogovoru strana ili zahtjevima okolnosti;

4.2. za poštu: fizičko rukovanje dolaznom i odlaznom poštom, rukovanje dokumentacijom pošte i provedba svih zaštitnih postupaka prema dogovoru strana ili zahtjevima okolnosti;

5. Rukovanje na stajanci obuhvaća:

5.1. raspoređivanje zrakoplova pri dolasku i odlasku;

5.2. pomoć pri parkiranju zrakoplova i osiguravanje odgovarajućih sredstava;

5.3. vezu između zrakoplova i pružatelja usluga na zračnoj strani (*air-side supplier of services*);

5.4. utovar i istovar zrakoplova, uključujući i osiguravanje i upravljanje odgovarajućim sredstvima, te prijevoz posade i putnika između zrakoplova i terminala i prijevoz prtljage između zrakoplova i terminala;

5.5. osiguravanje i upravljanje odgovarajućim jedinicama za pokretanje motora;

5.6. pokretanje zrakoplova pri dolasku i odlasku, te osiguravanje i upravljanje odgovarajućim sredstvima;

5.7. prijevoz, utovar u zrakoplov odnosno istovar iz zrakoplova hrane i pića.

6. Usluge zrakoplovima obuhvaćaju:

6.1. vanjsko i unutarnje čišćenje zrakoplova, održavanje sanitarnih prostora i usluge opskrbe vodom;

6.2. hlađenje i grijanje kabine, uklanjanje snijega i leda, odleđivanje zrakoplova;

6.3. preuređivanje kabine odgovarajućom opremom; pohrana te opreme.

7. Rukovanje gorivom i mazivom obuhvaća:

7.1. organizaciju i izvršenje operacija punjenja i pražnjenja goriva, uključujući i pohranu goriva i kontrolu kvalitete i količine pošiljaka goriva;

7.2. nadopunjavanje zaliha ulja i ostalih tekućina.

8. Održavanje zrakoplova obuhvaća:

8.1. redovno održavanje prije leta;

8.2. izvanredno održavanje koje traži korisnik zračne luke;

8.3. nabavu i upravljanje rezervnim dijelovima i odgovarajućom opremom;

8.4. zahtjeve za ili rezervacije parkirnog i/ili hangarskog prostora.

9. Operacije vezane uz letenje i administracija posade obuhvaćaju:

9.1. pripremu leta u polaznoj zračnoj luci ili na bilo kojem drugom mjestu;

9.2. pomoć tijekom leta uključujući i ponovnu otpremu prema potrebi;

9.3. usluge nakon leta;

9.4. administracija posade.

10. Zemaljski prijevoz obuhvaća:

10.1. organizaciju i izvršenje prijevoza posade, putnika, prtljage, tereta i pošte između različitih terminala iste zračne luke, uz isključenje istog prijevoza između zrakoplova i bilo kojeg drugog mjesta u krugu iste zračne luke;

10.2. bilo kakav posebni prijevoz koji zatraži korisnik zračne luke.